

Súd: Okresný súd Lučenec
Spisová značka: 8P/57/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6612206016
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 08. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Magdaléna Balážová
ECLI: ECLI:SK:OSLC:2012:6612206016.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Lučenec samosudkyňou JUDr. Magdalénou Balážovou vo veci starostlivosti o maloleté dieťa O. B., D. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci, odborom sociálnych vecí a rodiny, dieťa rodičov V. O., D. XX.XX.XXXX, H. N. F. XXX, občianky SR a L. Š., D.C. XX.XX.XXXX, H. N. R. XXX, A., občana SR o zvýšenie výživného takto

rozhodol:

m e n í výrok rozsudku Okresného súdu Zvolen č.k. Nc 911/95-20 zo dňa 05.03.1996 o výžive maloletého O. B., D. XX.XX.XXXX tak, že otcovi L. Š., D. XX.XX.XXXX z v y š u j e výživné zo sumy 800 Sk mesačne na sumu 34 Eur mesačne od 01. januára 2012; výživné je splatné vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred do rúk matky.

Zročné výživné za dobu od 01.01.2012 do 31.08.2012 v sume 59,50 Eur súd p o v o ľ u je otcovi platiť v mesačných splátkach po 10 Eur spolu s bežným výživným až do úplného zaplatenia tak, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia, vždy do 15. dňa vopred a prvú splátku zaplatí do 15 dní od právoplatnosti rozsudku.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

Matka sa podaným návrhom domáhala zvýšenia výživného z dôvodu, že od ostatnej úpravy výkonu rodičovských práv a povinností na maloleté dieťa uplynula dlhá doba. Poukázala na zmenu pomerov, výdavky dieťaťa študujúceho na strednej škole aj na to, že jej pribudla vyživovacia povinnosť k dvom maloletým deťom. Otec si vyživovaciu povinnosť k maloletému dieťaťu neplnil, výživné vymáha exekúciou, o dieťa sa vôbec nezaujíma a naposledy ho videl, keď malo 4 mesiace.

Otec nesúhlasil so zvýšením výživného z dôvodu, že má ďalšie vyživovacie povinnosti, nemá z čoho výživné platiť, v budúcnosti nemá záujem sa s maloletým stretávať.

Kolíznym opatrovníkom prešetril pomery v domácnosti matky, podal písomnú správu o tom, že matka poberá peňažný príspevok na opatrovanie v sume 173,09 Eur a prídavok na dieťa v sume 22,54 Eur. Žije v spoločnej domácnosti s maloletým O., žiakom 2. ročníka Obchodnej akadémie v Lučenci, manželom ktorý je zamestnaný a ich dvoma maloletými deťmi O., žiakom 4. ročníka ZŠ v W. a B. ktorá navštevuje MŠ v F.. Ich otec poberá prídavok na deti v sume 45,08 Eur. Matka maloletého zabezpečuje celodennú opateru svokre, ktorá žije s nimi v spoločnej domácnosti v rodinnom dome, ktorý vlastní manžel matky.

Poplatky za bývanie činia mesačne okolo 250 Eur. Navrhol zvýšiť výživné, lebo je to v záujme maloletého dieťaťa.

ÚPSVaR Zvolen, úsek sociálnych vecí a rodiny opakovane prešetril pomery otca dňa 12.07.2012. Zistil, že otec žije v rodinnom dome, ktorý má 4 izby a ktorého je väčšinovým spoluvlastníkom. Je ženatý, vyživovaciu povinnosť má k maloletým deťom O. D. XX.XX.XXXX, D. D. XX.XX.XXXX, W. D. XX.XX.XXXX, ktoré všetky navštevujú ZŠ v A. a maloletému H. D. XX.XX.XXXX. O neho sa starajú rodičia, manželka otca poberá rodičovský príspevok. Otec je dobrovoľne nezamestnaný a od 01.10.2011 evidovaný ako uchádzač o zamestnanie. V čase šetrenia nemal žiaden príjem, predtým žil z podpory a ušetrovaných finančných prostriedkov. Na maloleté deti je vyplácaný prídavok v sume 88 Eur. Mesačné výdavky otca sú: 85 Eur elektrina, 50 Eur cestovné maloletých detí do školy, telefón otca 35-40 Eur a výživné 66 Eur (vrátane zročného vymáhaného exekučne na maloletého O.). Ročné výdaje na palivo v rodinnom dome sú od 1000 do 1200 Eur a otec tvrdil, že finančne rodine vypomáha jeho otec - starobný dôchodca. Otec uviedol, že ani v budúcnosti nemá záujem sa s maloletým O. stretávať.

Pojednávania dňa 20.08.2012 sa otec nezúčastnil, predvolanie na pojednávanie si neprevzal, súd ho považoval za doručené otcovi dňom 10.08.2012 podľa § 46 ods. 2 O.s.p. Účasť účastníka na pojednávaní je jeho právom, ktoré v danom prípade nebolo využité. Preto súd pri aplikácii § 101 ods. 2 O.s.p vec prejednal v neprítomnosti otca a vykonal dokazovanie.

Súd vykonal dokazovanie zo zápisnice z 20.01.2012, uznesenia Okresného súdu Zvolen č.k. 17P/14/2012-12, lustrácie o otcovi v Sociálnej poisťovni, správy z obce A. o otcovi, správ o prešetrení pomerov u matky, otca, správy z Obecného úradu F., vyjadrenie otca k návrhu, správy o výdavkoch dieťaťa z Obchodnej akadémie Lučenec, oznámenia o výške dávky v nezamestnanosti vyplatenéj otcovi, správy o mzde manžela matky, výsluchom rodičov, kolízneho opatrovníka a prečítaním pripojeného spisu Okresného súdu Zvolen sp.zn. Nc 911/95.

Podľa § 81 ods. 1 Zákona o rodine ak súd rozhodne o umiestnení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti, o nariadení ústavnej starostlivosti alebo o uložení ochrannej výchovy, upraví aj rozsah vyživovacej povinnosti rodičov alebo iných osôb povinných poskytnúť maloletému dieťaťu výživné.

Podľa § 78 ods. 1, 2 a 3 citovaného zákona dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh. Ak dôjde k zrušeniu alebo zníženiu výživného pre maloleté dieťa za uplynulý čas, spotrebované výživné sa nevracia. Pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

Podľa § 163 ods. 1 O.s.p. rozsudok odsudzujúci na plnenie v budúcnosti zročných dávok alebo na plnenie v splátkach možno na návrh zmeniť, ak sa podstatne zmenili okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie dávok alebo splátok. Zmena rozsudku je prípustná od času, keď došlo k zmene pomerov.

Podľa § 62 ods. 1, 2, 3, 4 a 5 citovaného zákona plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona, v súčasnosti 26,65 Eur. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa § 75 ods. 1 prvá veta citovaného zákona pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ak aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného.

Podľa § 76 ods. 1 citovaného zákona výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu.

Súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z vyššie citovaných ustanovení zákonov, ktoré aplikoval na zistený skutkový stav.

Ostatná úprava vyživovacej povinnosti rodičov k maloletému O.P. bola uskutočnená rozsudkom Okresného súdu Zvolen č.k. Nc/911/95-20 dňa 05.03.1996, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 03.04.1996. Ním bol maloletý zverený do osobnej starostlivosti matke a otcovi určené výživné v sume 500 Sk mesačne od 01.08.1995 do 29.02.1996 a od 01.03.1996 v sume 800 Sk mesačne. Zročné výživné súd povolil otcovi splácať v splátkach v sume 100 Sk mesačne. V tej dobe malo dieťa 8 mesiacov, matka poberala rodičovský príspevok v sume 48,80 Eur (1470 Sk) a rodinné prídavky v sume 570 Sk mesačne. Otec mal priemernú čistú mzdu 141,37 Eur (4259 Sk), rodičia boli slobodní a mali vyživovaciu povinnosť len k maloletému dieťaťu.

V súčasnosti je maloletý O. žiakom 2. ročníka Obchodnej akadémie Lučenec a rodičom v súvislosti so štúdiom vznikajú výdavky v sume 187,50 Eur (aj v školskom roku 2012/2013). Predstavujú príspevok do ZRPŠ 20 Eur, sporenie na stužkovú 80 Eur, kurz na ochranu života a zdravia 40 Eur, učebnice na cudzí jazyk 20 Eur, koncoročný výlet 20 Eur, návšteva kina, divadla 7,50 Eur. Do školy cestuje denne a týždenné cestovné predstavuje 5 Eur. Matka mu prispieva každý druhý deň vreckovým 3 Eur. Platí mu sporenie v Prvej stavebnej sporiteľni, a.s. v sume 16 Eur mesačne. Má uzavretú zmluvu v Poistovni Uniqa, ide o úrazové poistenie ktoré doteraz platila matka. Poistnú zmluvu chce zrušiť, lebo nemá z čoho poistné platiť.

Otec je od 01.11.2011 je evidovaný ako uchádzač o zamestnanie a v súčasnosti dobrovoľne nezamestnaný. V dobe od 01.10.2011 do 31.03.2012 poberal dávku v nezamestnanosti vo výške 50 % z denného vymeriavacieho základu 22,1770 Eur na kalendárny deň.

Podľa článku 7 ods. 5 Ústavy SR medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách medzinárodné zmluvy na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon a medzinárodné zmluvy, ktoré priamo zakladajú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb, a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, majú prednosť pred zákonmi. Dňa 20.11.1989 bol v New Yorku prijatý Dohovor o právach dieťaťa, ktorý pre ČSFR nadobudol platnosť dňom 6.2.1991. Podľa článku 3 ods. 1 uvedeného Dohovoru záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi. V zmysle článku 7 ods. 1 uvedeného Dohovoru každé dieťa okrem iného má právo poznať svojich rodičov a právo na ich starostlivosť. Podľa článku 18 ods. 1 Dohovoru štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru vynaložia všetko úsilie na to, aby sa uznala zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa základným zmyslom ich starostlivosti musí byť pri tom záujem dieťaťa.

Z vyššie citovaných ustanovení Zákona o rodine, článkov Dohovoru o právach dieťaťa, ktorým je súd v tomto konaní viazaný, vyplýva, že rozhodujúcim hľadiskom pri akejkoľvek úprave dotýkajúcej sa vzťahu medzi rodičmi a deťmi je záujem maloletého dieťaťa.

Zákonom deklarované právo dieťaťa podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov vychádza zo zásady práva dieťaťa na takú životnú úroveň, ktorú by dieťa malo, keby žilo v spoločnej domácnosti povinného rodiča a malo tak možnosť podieľať sa na užívaní a požívaní jeho majetku.

Zákonná úprava vychádza z predpokladu, že osobná starostlivosť o maloleté dieťa, ktorú poskytuje jeden z rodičov, tvorí materiálnu hodnotu zodpovedajúcu príspevku druhého z rodičov, ktorý ju poskytuje

formou peňažného príspevku. Náročnosť osobnej starostlivosti o dieťa je však závislá od veku dieťaťa a pri deťoch predškolského a mladšieho školského veku si rodič osobne sa starajúci o dieťa plní spravidla vyživovaciu povinnosť výkonom osobnej starostlivosti.

Miera odôvodnených potrieb dieťaťa je rôzna podľa konkrétnych okolností prípadu a súd ju skúma predovšetkým v súvislosti od veku dieťaťa, zdravotného stavu, s ohľadom na jeho fyzické a duševné potreby, jeho schopnosti a eventuálny spôsob prípravy na budúce povolanie.

Práva a povinnosti rodičov vyplývajú z rodičovského právneho vzťahu, ktorý je trvalej povahy. Vyživovacia povinnosť rodičov k deťom preto nie je časovo obmedzená, môže však byť podmienená určitými skutočnosťami, ktoré majú za následok jej zánik. Absolútne vyživovacia povinnosť zaniká napr. smrťou rodiča, resp. dieťaťa, prípadne úspešným zapretím otcovstva k dieťaťu. Relatívne rodičovská vyživovacia povinnosť najčastejšie zaniká v okamihu, keď dieťa nadobudne schopnosť samo sa živiť. Povinnosť rodiča vyživovať dieťa, ktoré študuje a pripravuje sa na svoje budúce povolanie trvá do toho obdobia, pokiaľ dieťa neukončí úspešne štúdium, myslí sa tým stredoškolské, resp. vysokoškolské štúdium denného smeru. Nadobudnutie plnoletosti dieťaťa podľa Zákona o rodine v súvislosti s vyživovacou povinnosťou rodičov je bezvýznamné.

Všetky vykonané dôkazy súd vyhodnotil podľa § 132 ods. 1 O.s.p. takto: od ostatného rozhodnutia súdu o výške výživného na maloleté dieťa uplynulo 11 rokov a už táto skutočnosť je dostatočným dôkazom o zmene pomerov ktorá nastala. Maloleté dieťa ukončilo povinnú školskú dochádzku, študuje v 2. ročníku strednej školy a pripravuje sa na budúce povolanie. Dokazovaním súd zistil, že otec sa o dieťa nezaujímal, nechce sa zaujímať ani v súčasnosti, vyživovaciu povinnosť si neplnil a výživné od neho je vymáhané súdnym exekútorom.

Pomery sa zmenili u matky ktorá sa vydala, pribudla jej vyživovacia povinnosť k 2 maloletým deťom o ktoré sa stará s manželom. Jej príjmom je príspevok na opatrovanie 173,09 Eur a prídavok na maloletého O., manžel poberá mzdu v sume 552 Eur mesačne, prídavok na dve deti. Matka s manželom sa spoločne podieľajú na nákladoch vzniknutých v domácnosti, spoločne vychovávajú a vyživujú dve deti pochádzajúce z manželstva. Matka si vyživovaciu povinnosť k maloletému O. už neplní osobnou starostlivosťou o neho, ale peňažným príspevkom vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného predpisu a nad rámec výživného maloletému prispieva na tvorbu úspor v prvej stavebnej sporiteľni.

Zmena pomerov u otca je preukázaná tým, že je väčšinovým spoluvlastníkom rodinného domu v ktorom žije so svojou rodinou, oženil sa, vyživovacia povinnosť mu pribudla k ďalším 4 maloletým deťom pochádzajúcim z manželstva. Tri z nich sú školopovinné, o najmenšie dieťa sa stará manželka otca. Otec je zdravý a dobrovoľne nezamestnaný. Je v jeho možnostiach a schopnostiach, aby mesačne zarobil najmenej 327,20 Eur, čo je výška minimálnej mzdy v súčasnosti.

Po súdom skonštatovanej zmene pomerov súd dospel k záveru, že návrh matky na zvýšenie výživného je čiastočne dôvodný, odôvodnené nároky dieťaťa vzrástli od 01.01.2012 odkedy súd otcovi zvýšil výživné. Maloleté dieťa je najstaršie zo všetkých detí ku ktorým majú rodičia vyživovaciu povinnosť, má 17 rokov a jeho nároky spojené so stravou, ošatením, obuvou, hygienickými potrebami, výdavkami súvisiacimi s jeho štúdiom, kultúrnym a športovým vyžitím sú podstatne vyššie než u ostatných školopovinných detí a najmladšieho otcovho dieťaťa.

Pre určenie výšky vyživovacej povinnosti je okrem zistenia príjmu rodiča (príjem matky vyšší o 24,29 Eur a otca o 185,83 Eur oproti dobe, keď súd naposledy rozhodoval o výživnom) tiež je dôležité zistenie jeho potencionálnej životnej úrovne limitovanej okrem majetkových pomerov aj jeho finančnými nárokmi na zabezpečenie uspokojovania jeho potrieb, pretože platí zákonná premisa, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni každého svojho rodiča (§ 62 ods. 2 druhá veta citovaného zákona). Jednoznačne tak životnú úroveň dieťaťa ovplyvňuje majetkovo lepšie zabezpečený rodič. Pokiaľ je životná úroveň rodičov

nižšia nemajú možnosť ju zvyšovať - je nevyhnutné obmedziť nároky dieťaťa a prispôbiť ich takejto životnej úrovni. Smerodajnou môže byť výška tých položiek, ktoré nie sú pre život nevyhnutné a ktoré signalizujú prebytok finančných prostriedkov (napríklad u otca účty za mobilný telefón). V danom prípade majetkové pomery otca a jeho životná úroveň avizujú, že ju nemá nízku a súd zdôrazňuje s poukazom na § 62 ods. 5 prvá veta citovaného zákona, že podľa neho výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov, ktoré zákonné ustanovenie sleduje plynule zvyšovanie miery rodičovskej zodpovednosti tým, že potreby rodiča môžu byť uspokojené až potom, keď si rodič splní svoju vyživovaciu povinnosť a prispeje v primeranej miere na potreby dieťaťa. Každý rodič má nezastupiteľnú povinnosť v prvom rade zabezpečiť výživu svojho dieťaťa a až následne má právo využiť zostávajúce finančné prostriedky na uspokojovanie svojich vlastných potrieb, pričom zákon nerozlišuje, či ide o nevyhnutné životné potreby rodiča alebo iné potreby.

Z týchto dôvodov súd dospel k záveru, že matkou žiadané výživné (jej návrhom súd v konaní viazaný nebol) je síce v záujme maloletého, ale nezodpovedá možnostiam a schopnostiam otca, ale ani súdom konštatovanej zmene pomerov a životnej úrovni rodičov. Z týchto dôvodov súd zvýšil výživné na sumu 34 Eur mesačne. Vzal do úvahy že matka si vyživovaciu povinnosť k maloletému plní peňažným príspevkom vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného predpisu, tvorbou úspor nad rámec výživného, poberá prídavok na dieťa a spolu s výživným od otca budú v súčasnosti odôvodnené potreby dieťaťa uspokojené v súlade s konštatovanou zmenou pomerov.

Zročné výživné za dobu od 01.01.2012 do 31.08.2012 v sume 59,50 Eur (800 Sk = 26,56 Eur, 34 Eur - 26,56 Eur = 7,44 Eur x 8 mesiacov) súd povolil otcovi platiť v mesačných splátkach po 10 Eur spolu s bežným výživným až do úplného zaplatenia tak, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia, počnúc dňom právoplatnosti rozsudku a prvú splátku zaplatí do 15 dní od právoplatnosti rozsudku.

Podľa § 146 ods. 1 písm. a) O.s.p. žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak konanie mohlo sa začať i bez návrhu, ako v tomto prípade.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od dňa jeho doručenia cestou Okresného súdu Lučenec, Ul. Dr. Herza 14, 984 37 Lučenec na Krajský súd v Banskej Bystrici a to písomne v troch rovnopisoch.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha. Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1, b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205 a), f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného

poriadku; ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí , návrh na súdny výkon rozhodnutia.